POSTĘPY NAUK ROLNICZYCH
nr 5 (77) 1962

DYSKUSJE

KAROL TRENNER

PRÓBA SZYBSZEGO WPROWADZENIA DO PRAKTYKI NOWYCH OSIĄGNIĘĆ NAUKOWYCH

Od szeregu lat na łamach naszej prasy rolniczej oraz na konferencjach przewija się często nawoływanie do szybszego wprowadzania do praktyki najnowszych osiągnięć nauki, lecz niestety — sprawa ta dotychczas nie nabrała należytego rozmachu, a tymczasem plan 5-letni przynagla nas do pośpiechu.

Między innymi w „Postępach Nauk Rolniczych", nr 2 z 1955 r. ukazał się artykuł T. Plebańskiego i A. Ponikiewskiego dotyczący tego tak ważnego problemu.

Na zakończenie tych wielu dyskusji słuszna wydaje się konkluzja, że istnieje potrzeba jednej centralnej instytucji koordynacyjnej badań naukowych w rolnictwie oraz konieczność opracowania najprostszego systemu wprowadzenia nowych osiągnięć do praktyki rolniczej.

Do realizacji powyższych postulatów jest powołane w pierwszej mierze Ministerstwo Rolnictwa, gdyż ono posiada odpowiednie kadry fachowe oraz może uruchomić na ten cel odpowiednie fundusze.

Zasadniczo nasuwają się dwa pytania, czy naukowcy mają osobiście wprowadzać do praktyki swoje nowe opracowane metody i koncepcje, czy też raczej inne placówki byłyby do tego bardziej powołane.

Do zadań naukowców należy przede wszystkim:

— przeprowadzenie badań ścisłych;
— ogłaszanie wyników drukiem;
— w przypadku osiągnięcia wyników pozytywnych, nadających się do praktyki rolniczej, zgłaszanie ich władzom nadrzędnym do oceny i decyzji;
— śledzenie za nowymi zdobyczami naukowymi, zarówno w prasie zagranicznej jak i krajowej;
— praca dydaktyczna, odczytowa w prasie, radiu, telewizji itp.;
— pogłębianie i zdobywanie dalszej wiedzy i stopni naukowych.

Naukowiec więc, jak widać z powyższego, przyczynia się do upowszechniania wiedzy rolniczej, natomiast nie ma on możliwości wprowadzania nowych osiągnięć do praktyki, nawet w skali półprodukcyjnej, gdyż nie dysponuje odpowiednim areałem, ani aparatem wykonawczym.

Do badań naukowych służą zakłady doświadczalne instytutów naukowo-badawczych z wydzielonym na ten cel areałem 20—40 ha, stanowiącym odrębną jednostkę gospodarczą z odpowiednim personelem i własnym budżetem.

W pierwszej więc kolejności instytuty badawcze lub inne placówki naukowe powinny wnosić przez swoje władze nadrzędne do Ministerstwa opracowane tematy nadające się do wprowadzenia do praktyki. Rzeczą Ministerstwa byłoby rozpatrzenie zgłoszonych wniosków przez własne placówki naukowe, racjonalizatorskie i przy współudziale wybitnych praktyków, a następnie przekazanie ich władzom wojewódzkim do wypróbowania i realizacji, oraz — w razie opracowania nowych metod naukowych przez pracownika danego instytutu badawczego — wydanie

dodatkowo zezwolenia na wypróbowanie w skali półprodukcyjnej w danym gospodarstwie przyzakładowym, którego zasadniczem zadaniem jest tylko opłacalna produkcja, a nie doświadczalnictwo, tym bardziej, że zazwyczaj są to gospodarstwa o dość dużym areale użytków rolnych.

Takie postawienie sprawy przyczyniłoby się do jasnego rozgraniczenia zadań i kompetencji między naukowcami a administracją gospodarstw przyzakładowych.

Po trzyletnim sprawdzeniu w skali półprodukcyjnej na terenie jednego lub kilku województw po osiągnięciu pozytywnych wyników — w rękach Ministerstwa byłaby ostateczna decyzja zalecenia wprowadzenia danej metody w skali ogólnokrajowej.

Na terenie województwa najbardziej nadają się do wypróbowania nowych metod gospodarstwa szkolne przy państwowych technikach rolniczych. Gospodarstwa te posiadają zespół wykwalifikowanych nauczycieli i, co najważniejsze — uczniowie w okresie 5-letniej nauki mogą być uczestnikami wprowadzenia do praktyki nowych metod, w myśl przysłowia że: „raz zobaczyć to więcej niż sto razy słyszeć i czytać"

Na podkreślenie zasługuje potrzeba zainteresowania tą akcją uczniów technikum, gdyż wiadomo, że z racji bezpośredniego kontaktu — uczeń uczniowi najlepiej może wyjaśnić i utrwalić istotę nowych metod produkcyjnych.

Wieloletnie przyswajanie sobie przez uczniów nowych metod zapewniających wyższe plony da im większe zainteresowanie do zawodu rolniczego, a po ukończeniu szkoły silniejszą pozycję wśród rolników. Ci właśnie absolwenci po wyjściu ze szkoły będą najgorliwszymi propagatorami nowych metod produkcji rolnej. Za wyborem technikum do tego celu przemawia i ta okoliczność, że właśnie z tych uczelni przejdzie do praktyki największy procent młodzieży.

Od roku z polecenia Ministerstwa Rolnictwa i władz wojewódzkich wprowadzam do praktyki w skali półprodukcyjnej nowe metody agrotechniczne na terenie dwóch gospodarstw państwowych techników rolniczych. Niezależnie od tego będą prowadzone analogiczne prace w skali półprodukcyjnej w Rejonowym Zakładzie Doświadczalnym PWRN w Sielinku — celem umożliwienia szerszemu gronu rolników zapoznanie się z nowymi metodami agrotechnicznymi.

Prace te przewidziane są na trzy lata, celem sprawdzenia w różnych warunkach atmosferycznych i ekologicznych wartości nowych metod, początkowo na przestrzeni 1—2 ha, później w szerszym zakresie.

Układ poletek w gospodarstwie i obliczenia wyników przeprowadzamy w sposób jak najprostszy według załączonych tabel 1 i 2.

Tablica polowa nr 1

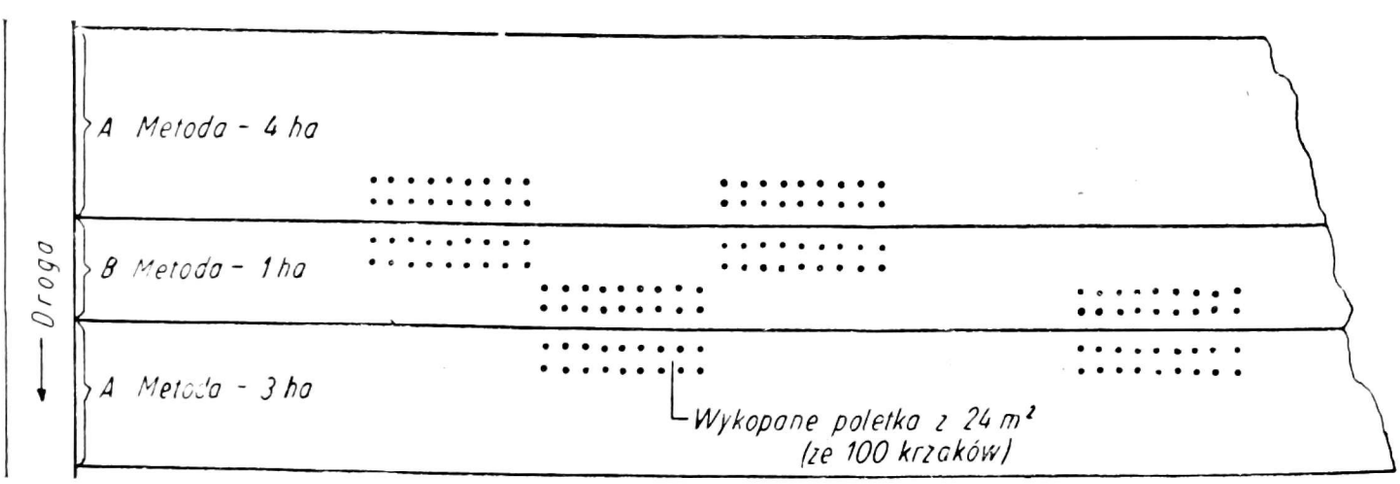

Układ poletek dwóch metod agrotechnicznych ziemniaków konsumpcyjnych:
A — metoda powszechnie stosowana; B — metoda zmodyfikowana

TABLICA OBRACHUNKOWA NR 2

GOSPODARSTWO SZKOLNE PAŃSTW. TECHN. ROLNICZEGO w .....

Obserwacje i wyniki dwóch metod agrotechnicznych na plon sadzeniaków ziemniaczanych

Do doświadczeń użyto sadzeniaków odmiany ..... Zasadzono sadzeniaki przy rozstawie 60 × 40 c

Zasadzono sadzeniaki przy rozstawie 60 × 40 cm

Nawożenie na ha ..... (w obydwóch metodach jednakowe)

a — metoda powszechnie stosowana

Zabiegi agrotechniczne	Termin zabiegów	Obserwacje	Koszt rob/ 1 ha	Koszt siły poc./ 1 ha	Inne koszty
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
		Razem			

Wykopano sadzeniaki na poletkach po 100 krzaków w 4 pow. po 24 m²

Koszty ogólne _____

Uzyskane plony

I ..... kg

II ..... kg

III ..... kg

IV ..... kg

Razem ..... kg

Z poletka ..... kg

Plon z 1 ha ..... q

Wyniki ekonomiczne

Plon w metod. A wynosi ..... q/ha

Plon w metod. B wynosi ..... q/ha

Różnica plonu .....

W złotych .....

Różnica kosztów .....

Ostateczny zysk na 1 ha .....

b — metoda zmodyfikowana

Zabiegi agrotechniczne	Termin zabiegów	Obserwacje	Koszt rob/ 1 ha	Koszt siły poc / 1 ha	Inne koszty
1					
2					
3					
4					
5					
6					
7					
8					
9					
10					
		Razem			

Koszty ogólne _____

Uzyskane plony

I ..... kg

II ..... kg

III ..... kg

IV ..... kg

Razem ..... kg

Z poletka ..... kg

Plon z 1 ha ..... q

Uwaga: koszt robocizny obliczono na zasadzie Instytutu Ekonomiki Rolnej B. Składziński, oraz układu zbiorowego pracy 1961 r.

Podpisy: .....

.....

.....

.....

Taki sprawdzian w skali półprodukcyjnej jest konieczny, gdyż badania ścisłe na małych poletkach doświadczalnych są w wielu wypadkach zawodne, jak również nie można stwierdzić ich wartości ekonomicznych i praktycznych

Moje czynności wykonuję przy współudziale wizytatora-agronoma Oddziału Oświaty Rolniczej, a na miejscu w gospodarstwie przy pomocy kierownika gospodarstwa, jednego delegowanego nauczyciela działu agrotechnicznego oraz dwóch uczniów.

Nadmieniam, że dla kierownika gospodarstwa, nauczyciela i dwóch uczniów przewidziane są premie za sumienne wywiązanie się z nałożonych obowiązków.

Oddział Produkcji Roślinnej Wydziału Rolnictwa i Leśnictwa PWRN w Poznaniu finansuje te prace i z tego powodu sprawuje nadzór nad całością zagadnienia.

Autorzy nowych metod wprowadzanych do praktyki powinni mieć możność osobistego wglądu do przebiegu prac prowadzonych na terenie technikum rolniczego i wojewódzkiego rejonowego zakładu doświadczalnego.